

Test k přijímacím zkouškám 2022 – navazující magisterské studium ZSV (A)

1. „Osvícenství je vykročení člověka z jeho jím samým zaviněné nesvéprávnosti. Nesvéprávnost je neschopnost používat svůj vlastní rozum bez cizího vedení. Tato nesvéprávnost je zaviněna námi samými, když její příčinou není nedostatek rozumu, ale nedostatek rozhodnosti a odvahy používat ho bez cizího vedení. Sapere aude! Měj odvalu používat svůj vlastní rozum!, je tedy heslem osvícenství.“

Immanuel Kant: *Odpověď na otázku: Co je osvícenství?*

Osvícenství je podle Kanta vymezeno

- a) svéprávností jako schopností ctít zákon
- b) odvahou používat vlastní rozum a nečít se cizím vedením**
- c) schopností člověka oponovat druhému

2. „Jestliže umění žít vzniká v lidech, potom vzniká buď přirozeně, nebo učením se a učením. Ale jestliže přirozeně, vzniklo by v nich v důsledku toho, že jsou lidmi, nebo nejsou lidmi. V důsledku toho, že nejsou lidmi, vůbec ne; neboť vůbec neexistují jako ne lidé. Pokud však proto, že jsou lidé, potom by rozumnost byla vlastní všem lidem, takže všichni by byli rozumní, ctnostní a moudří. Většinu lidí však nazývají špatnými. Tedy umění žít jim není vlastní ani proto, že jsou lidé. Tedy ani přirozeně. Dále, když chtějí, aby umění bylo systémem poznatků získaných cvičením, tím ukazují, že stejně jako jiná umění, tak i toto, o němž je řeč, se získávají spíše nějakým úsilím a učením se. Jenže nezískávají se ani učením ani učením se. Totiž, aby existovalo učení a učení se, musí se nejprve uznat tři věci: věc, kterou je možno naučit, učitel a žák a vyučovací metoda. Nic z toho však neexistuje; tedy ani učení.“

Sextus Empiricus: *Základy pyrrhonské skepse*

Autor soudí, že

- a) umění žít je lidem přirozeně dáno
- b) umění žít získávají lidé učením a učením se během celého života
- c) umění žít nejsou lidé schopni získat**

3. „Chceme-li porozumět dějinám, máme vyjít z ideologie, politiky, náboženství nebo z ekonomie? Chceme-li porozumět nějaké doktríně, máme vyjít z obsahu, který hlásá, nebo z autorovy psychologie a z událostí v jeho životě? Je třeba porozumět všem těmto způsobům zároveň, vše má nějaký smysl, ve všech vztazích nacházíme tutéž strukturu bytí. Všechna tato hlediska jsou pravdivá za předpokladu, že je neizolujeme, že jdeme až k základům dějin a že dospějeme k jedinému jádru existenciálního významu, který se vyjadřuje a vysvětluje v každé z těchto perspektiv. Marx má pravdu, že dějiny nekrácejí po hlavě, také je však pravda, že dějiny nemyslí nohama. Lépe řečeno: nemáme vlastně co dělat s jejich ‚hlavou‘ ani s jejich ‚nohama‘, nýbrž s jejich tělem. Všechny ekonomické a psychologické explikace nějaké doktríny jsou pravdivé, protože myslitel myslí vždy pouze na základě toho, čím je. Sama reflexe o doktríně bude úplná pouze v tom případě, když se pokusí spojit s jejími dějinami a s vnějšími explikacemi, a vřadí příčiny a smysl doktríny do dané existenční struktury. Existuje, jak říká Husserl, ‚geneze smyslu‘ (Sinngenesis), a pouze ta nás v poslední instanci poučí, co daná doktrína ‚znamená‘. Kritika, právě tak jako porozumění, musí sledovat všechny roviny; chceme-li nějakou doktrínu odmítnout, nemůžeme se samozřejmě spokojit s tím, že ji spojíme s určitou nahodilou událostí v autorově životě: ona doktrína znamená mnohem víc a není nic pouze nahodilého v existenci ani v koexistenci, protože obě se náhod zmocňují a činí z nich racionálnost. Dějiny ostatně, nedělitelné v přítomnosti, jsou stejně tak nedělitelné v následnosti. Všechny historické epochy se ve vztahu ke svým základním dimenzím ukazují jako projevy jedné jediné existence nebo jako epizody jediného dramatu, o němž nevíme, zda má nějaké rozuzlení. Poněvadž jsme na světě, jsme odsouzeni k smyslu, a nemůžeme udělat ani vyslovit nic, co by v dějinách nenašlo pro sebe jméno.“

Merleau-Ponty: *Fenomenologie vnímání*

Merleau-Ponty je v textu *Fenomenologie vnímání* přesvědčen, že poznání dějin je možné jen

- a) prostřednictvím ekonomie, ideologie a politiky
- b) psychologickou analýzou jejich tvůrců nebo aktérů
- c) **porozuměním jejich smyslu**

4. „Mít určitý názor je jistý stav. – Stav čeho? Duše? Ducha? Inu, o čem se říká, že má nějaký názor? Například o panu N. N. A to je správná odpověď.“

Člověk nesmí právě od odpovědi na tuto otázku očekávat ještě žádné vysvětlení. Otázky, které pronikají hlouběji, jsou: Co pokládáme v speciálních příkladech za kritéria toho, že někdo má to a to mínění? Kdy říkáme: dospěl tehdy k tomuto mínění? Kdy zase: změnil své mínění? Atd. Obraz, který nám dávají odpovědi na tyto otázky, ukazuje, co je tady gramaticky bráno jako stav.“

L. Wittgenstein: *Filosofická zkoumání*

Autor v tomto citátu polemizuje

- a) **s vyvozováním pojmů duše nebo ducha na základě skutečnosti, že někdo má určitý názor**
- b) se ztotožňováním mínění a názoru
- c) s pojetím stavu jako gramatické kategorie

5. „Lidé se nesmírně čile pohybují po nesmírných pustinách země, zakládají města a státy, vedou války, neúnavně se shromažďují a zase rozptylují, překotně pobíhají, učí se jeden od druhého, vzájemně se přelstivají a deptají, v tísní vydávají skřek, při vítězství radostný řev: to vše je pokračováním zvířecosti; jako by měl být člověk záměrně vrácen zpět a připraven o své metafyzické vlohy, ba jako by příroda, která po člověku tak dlouho prahla a domáhala se ho, před ním nyní polekaně couvla a chtěla se raději vrátit do nevědomí pudu. Ach, ona potřebuje poznání a hrozí se poznání, jehož jí je zapotřebí; a tak plamen neklidně plápolá sem a tam, jakoby vyděšen sám sebou, a chápe se napřed tisíce věcí, než uchopí to, kvůli čemu příroda vůbec poznání vyžaduje. Všichni v ojedinělých okamžicích víme, kolik toho v životě podnikáme, abychom se vyhnuli své vlastní úloze, jak rádi bychom někam schovali hlavu, jako by nás tam naše stooké svědomí nemohlo dostihnout, jak ukvapeně přenecháváme své srdce státu, vydělávání peněz, družnosti nebo vědě, jen aby už nebylo naše, jak otročíme i své těžké denní práci vášnivěji a nevědoměji, než by bylo třeba k životu: protože se nám zdá nutnější neprocítnout k vědomí. Chvat je všeobecný, protože je každý na útěku před sebou samým...“

Friedrich Nietzsche: *Nečasové úvahy*

Friedrich Nietzsche v uvedeném textu z *Nečasových úvah* chápe člověka jako

- a) pouhé pokračování zvířecosti
- b) **bytost nespokojenou se sebou samotným, vyhýbající se sobě samému**
- c) bytost poznávající a pracující

6. „Francouzskou revoluci chápe [Hannah Arendtová] jako vzorový prototyp kontinentálně evropských revolucí, kdy absence předcházející demokratické správy způsobila atomizaci obyvatelstva a následnou vládu teroru, která původní revoluční ideály občanské svobody a rovnosti utopila v krvi. Při výkladu a hodnocení americké revoluce se Arendtová přihlašuje k výsledkům zkoumání Alexise de Tocquevilla zachyceným v jeho práci *Demokracie v Americe*. V americké revoluci spatřuje revoluci úspěšnou, jež byla završena přijetím federální demokratické ústavy. Příčinou tak podstatného rozdílu ve srovnání s revolucí francouzskou byla předcházející stopadesátiletá tradice převážně demokratické politické správy jednotlivých severoamerických kolonií.“

Miloslav Bednář: *Hannah Arendtová a současný význam jejího myšlení*

V daném textu se H. Arendtová podle M. Bednáře domnívá že

- a) **předpokladem úspěšné demokratické revoluce je určitá zkušenost s demokratickým vládnutím na nižším stupni**
- b) Velká francouzská revoluce byla nejlepším vzorem pro další revoluce
- c) Americká revoluce a Velká francouzská revoluce se neliší

7. „Krise demokracie – prosím vás, co dnes není v krizi? Žijeme právě v době přechodní; jak víte, Švehl říkával, že válka dosud trvá, i když se nestřílí. Jsme – všechny státy a národy – v těžkém přerodu; těžko žádat hned dílo dokonalé na věky. To neznamena, že by naše demokracie, vůbec naše řady nemohly být lepší, než jsou. Demokracie má své chyby, protože občané mají své chyby. Jaký pán, takový kmán.“

Čapek: *Hovory s T. G. M.*

Která z následujících vět se nejvíce přibližuje smyslu výše uvedeného textu?

- a) **stav demokracie odpovídá mravní úrovni občanů**
- b) občané často chybují, protože žijí v demokratickém režimu
- c) demokracie se dostala do krize kvůli nekompetentním politikům, které je třeba vyměnit

8. „Otázka je, zda je pro tento účel lepší, aby se držitel donucovací moci omezil na vytváření podmínek, v jejichž rámci dostávají znalosti a iniciativa jednotlivců největší prostor, tak aby sami mohli co nejúspěšněji plánovat; nebo zda racionální využití zdrojů vyžaduje centrální řízení a organizaci všech našich aktivit podle vědomě narýsovaného ‚výkresu‘.“

Friedrich A. Hayek: *Cesta do otroctví*

Zde v podstatě stojí proti sobě koncepce

- a) konzervatismu a socialismu
- b) anarchismu a socialismu
- c) **liberalismu a socialismu**

9. „Čím více tudíž usilujeme o to, poskytnout plnou jistotu zasahováním do tržního systému, tím větší nejistota vzniká; a co je horší, tím větší kontrast vzniká mezi jistotou těch, kterým byla udělena jako privilegium, a stále narůstající nejistotou neprivilegovaných.“

Milton Friedman: *Svoboda volby*

Uvedený výrok pronesl obhájce

- a) **liberální ekonomické teorie**
- b) keynesiánské ekonomické teorie
- c) veřejné volby

10. „Sociologická imaginace umožňuje pochopit širší historickou scénu v jejím významu pro vnitřní život a pro vnější životní dráhu různých jednotlivců. Nabízí jim možnost pochopit, proč získávají ve změní svých každodenních zkušeností mnohdy falešné vědomí o svém společenském postavení. V této změti je nutno odkrývat strukturu moderní společnosti, v níž se formuje psychologie mužů a žen. Tak se osobní nejistota jednotlivců soustředí na zcela určité obtíže a lhostejnost veřejnosti se přemění v účast na společenských záležitostech.“

Charles Wright Mills: *Sociologická imaginace*

Na základě tohoto úryvku můžeme říci, že

- a) **sociologická imaginace nabízí lidem možnost pochopit, proč nabývají falešné vědomí o svém postavení ve společnosti**
- b) falešné vědomí odkrývá strukturu moderní společnosti
- c) sociologická imaginace zajišťuje jednotlivcům jejich jistotu

Test k přijímacím zkouškám 2022 – navazující magisterské studium ZSV (B)

1. „Učitel: Obvykle se neříká [o výpovědi], že je pravdivá, když vypovídá, že je, co není; přesto však má pravdu a správnost, protože činí, co má. Když ale vypovídá, že je, co je, činí dvojnásob, co má; neboť vypovídá jednak to, co vypovídat je jejím posláním. Avšak obvykle se říká, že je výrok správný a pravdivý na základě té správnosti a pravdivosti, s níž vypovídá, že je to, co je, nikoli na základě správnosti a pravdivosti, s níž vypovídá, že je i to, co není. Neboť výrok má spíše činit to, kvůli čemu dostal schopnost něco vypovídat, než to, kvůli čemu ji nedostal. Vždyť schopnost vypovídat, že něco je, i když to není nebo že to není, ačkoli to je, dostal jen proto, že není možné, aby mohl vypovídat, že něco je, jen tehdy, když to je a že něco není, jen když to není. Jiná je tedy správnost a pravda výroku, která znamená, že výrok vypovídá to, co podle svého poslání vypovídat má, a jiná, která znamená, že výrok vypovídá, co dostal schopnost vypovídat. Ta druhá správnost a pravda je zajisté pro řeč nezměnitelná, kdežto první se mění. Správnost a pravdu v onom druhém smyslu má totiž řeč vždycky, v prvním však nikoli. Neboť tu druhou má od přirozenosti, zatímco první případečně a podle užití.“

Anselm z Canterbury: *Fides Quaerens Intellectum*

Anselm soudí, že

- a) výrok je pravdivý jenom tehdy, když vypovídá o věcech tak, jak jsou
- b) úplněji výrok vypovídá pravdivě, když říká, že to, co je, je**
- c) výrok je stejně důležitý, ať již říká o věcech to, jak jsou, nebo to, jak nejsou

2. „Má-li mít nějaký poznatek objektivní realitu, tj. má-li se vztahovat k nějakému předmětu a jeho prostřednictvím získat význam a smysl, musí být možné, aby byl předmět nějakým způsobem *dán*. Bez toho jsou pojmy prázdné a člověk pomocí nich sice myslel, ale ve skutečnosti tímto myšlením nic nepoznal a pouze si hrál s představami. Dát si nějaký předmět, pokud to nemá být míněno opět jen zprostředkovaně, nýbrž má-li být bezprostředně znázorněn v názoru, neznamená nic jiného než vztáhnout jeho představu ke zkušenosti (ať už je skutečná, nebo i jen možná). Dokonce i prostor a čas, jakkoli čisté jsou tyto pojmy od všeho empirického a jakkoli jisté také je, že jsou v mysli představovány plně a priori, by přesto neměly objektivní platnost, smysl a význam, kdyby jejich nutné použití nebylo ukázáno na předmětech zkušenosti. Jejich představa je dokonce pouhým schématem, které se vždy vztahuje k reproduktivní obrazotvornosti, jež vyvolává předměty zkušenosti, bez nichž by prostor a čas neměly žádný význam; a tak se to má se všemi pojmy bez rozdílu.“

I. Kant: *Kritika čistého rozumu*

Co je podmínkou toho, aby poznatky měly objektivní realitu?

- a) vztahování představy poznávaného předmětu ke zkušenosti**
- b) vztahování poznávaného předmětu k představivosti
- c) uplatnění apriorních kategorií prostoru a času

3. „Obecné pojmy, vytvářené jednotlivými vědami axiomatically nebo na základě abstrakce, představují materiál umožňující reprezentaci, stejně jako jména reprezentují jednotlivé věci. Boj s obecnými pojmy je nesmyslný. Tím však o dignitě obecného není řečeno vše. Co je společné mnoha jednotlivinám nebo co se v jednotlivém stále opakuje, ještě dlouho nemusí být stabilnější, věčnější, hlubší než to zvláštní. Hierarchie obecných kategorií není zároveň hierarchií významnosti. V tom spočíval omyl eleatů a všech, kdo je následovali, především Platóna a Aristotela.

Svět je jedinečný. Pouhé opakování momentů, které se stále znovu a znovu vnucují jako tytéž, se podobá spíše marné a nutkavé litanii než vykupujícímu slovu. Klasifikace je podmínkou poznání, nikoli poznáním samým, a poznání pak opět rozpouští klasifikaci.“

V čem spočíval omyl eleatů a všech, kdo je následovali?

- a) v tom, že obecné reprezentuje jednotlivé věci
- b) v tom, že obecné samo o sobě nemusí mít větší význam než zvláštní**
- c) v tom, že hierarchie obecných kategorií je nutná pro naše poznání světa

4. „Tak jsme si připamatovali, že jsou ukazovány buď pomocí znaků znaky, nebo pomocí znaků jiné věci, které nejsou znaky, nebo bez pomoci znaků ty věci, které můžeme dělat po otázce... (např. mluva, stěna, ukázání prstem – M. B.) ... Vyřkneme-li jednoslabičné slovo ‚znak‘, označuje to úplně všechno, čím je cokoli označováno, avšak řekneme-li ‚slovo‘, není to znakem všech znaků, nýbrž pouze těch, které jsou pronášeny článkovaným hlasem. Odtud vysvítá toto: ač je slovo označováno znakem a znak slovem, tj., ony dvě slabiky touto a tato oněmi, přece znamená znak více než slovo, neboť ona jedna slabika označuje více, než tyto dvě. Stejně mnoho však znamená v obecném významu slovo a v obecném významu jméno. Poučil nás totiž rozumový důkaz, že všechny části řeči jsou jmény, poněvadž lze k nim ke všem přidat zájmena, o všech lze říci, že něco jmenují, a každá z nich, přidá-li se sloveso, může vytvořit celou výpověď. Ale znamenají-li slovo a jméno stejně mnoho, jelikož všechna slova jsou také jména, neznamenaají přece totéž, neboť jsme prokázali dost pravděpodobně, že se z jiné příčiny jmenuje ‚slovo‘ a z jiné ‚jméno‘. Prvé z nich (slovo) bylo totiž nalezeno, aby označovalo udeření v sluch, druhé (jméno), aby označovalo připomnění mysli. Lze to poznati i odtud, že mluvčí říkáme velmi správně: ‚jaké jest jméno této věci?‘ – chceme totiž svěriti tuto věc své paměti –, avšak neříkáme: ‚Jaké jest slovo této věci?‘. Ale co označuje nejen stejně mnoho, nýbrž i zcela totéž a mezi čím není rozdílu mimo zvuk hlásek, jest, jak jsme shledali, ‚jméno‘ (česky M. B.) a ‚onoma‘ (řecky M. B.).“

Augustinus Aurelius: *O učitelích*

Augustin soudí, že

- a) znak je širší pojem než jméno i než slovo**
- b) znak je širší pojem než slovo, ale stejný jako jméno
- c) znak, slovo i jméno jsou stejně široké pojmy

5. „Problémy, které přitom vznikají, jsou zvláště důležité s ohledem na prostor a čas. Kvalita, řekněme ‚červená‘ nemá žádnou podstatnou subjektivnost. Lze pochybovat o tom, zda se druh počítku, který nazýváme ‚červený‘, podobá počítku, který jiný člověk nazývá tímž jménem. Nemáme zde však žádný pozitivní důvod, abychom předpokládali nějakou odlišnost. Avšak to, čemu říkáme ‚zde‘ se nutně odlišuje od toho, co kdokoli jiný nazývá ‚zde‘; a čemu nyní říkáme ‚nyní‘, se nutně odlišuje od toho, čemu jiný člověk říká ‚nyní‘ při jiné příležitosti, i od toho, čemu jiný člověk říká ‚nyní‘ v nějakou dobu. To je v jazyku východiskem podstatné subjektivnosti zkušenosti každého jednotlivce. Obdobně jako Leibnizovy monády zrcadlí každý z nás svět ze svého vlastního osobního stanoviska. Leibniz však ve skutečnosti svůj monádismus dostatečně daleko nerozvinul, protože jej uplatnil pouze prostorově. Člověk je něco soukromého nejen vzhledem k ostatním lidem, ale i vzhledem ke své vlastní minulosti a budoucnosti. Nejen pouze ‚zde‘, ale i ‚nyní‘ je soukromé; ve skutečnosti je právě ‚zde – nyní‘ pro náš současný problém podstatné. Já – zde – nyní poznávám jisté věci; v nějaké míře, třeba i neadekvátně, obřím vesmír současným obsahem svého myšlení. Je to však možné? A jak je to možné? A jak dalece je to možné?“

Bertrand Russell: *Logika, jazyk, věda*

Russell soudí, že

- a) nejsem s to odlišit časové a prostorové vjemy
- b) jevy spojené s kvalitami věcí jsou méně subjektivní, než vjemy času a prostoru
- c) vjemy věcí jsou ovlivněny mým prožitkem času a prostoru**

6. „Zkoumali jsme, jak se jazykovými prostředky utvářejí sociální rozdíly a vzdálenosti. Obecně vzato jde o tzv. diskursivní analýzu, která vychází z jazykového obratu, v jehož rámci jsou promluvy chápány jako sociální jednání; diskursivní praxe jako sociální praxe a mluvení jako ‚dělání něčeho slovy‘. [...] Promluva není jen pronášením slov, ale zároveň děláním dalších věcí, protože má vždy nějaký sociální účinek. Zároveň promluva není jen převodem reality do slov, protože je závislá na kontextu, v němž jsou slova pronášena (je kontextová), a také kontext spoluvytváří (je kontextutvorná).“

O. Šmídová: *Jak zkoumat utváření nerovností slovy*

Na základě uvedeného textu lze tvrdit, že

- a) to, co lidé říkají a co si myslí, nijak neovlivňuje sociální realitu, ve které žijí
- b) diskursivní praxe má vždy určitý sociální účinek a spoluvytváří sociální kontext, ve kterém aktéři jednají a žijí**
- c) v diskursivní analýze jde o to standardizovanými technikami objektivně a systematicky popsat sledovatelné obsahy komunikace

7. „Tak jako teprve hudba probouzí smysl člověka pro hudbu, jako nemá pro nemuzikálního ucho ani ta nejkrásnější hudba žádný smysl, jako mu není žádným předmětem, protože můj předmět může být jen potvrzením jedné z mých bytostných sil, může být tedy pro mne jen takový, jaká je má bytostná síla jakožto subjektivní schopnost pro sebe, protože smysl nějakého předmětu pro mne ... sahá právě jen tak daleko, kam až sahá můj smysl, proto smysly společenského člověka jsou jiné smysly než člověka nespolečenského.“

K. Marx: *Ekonomicko-filosofické rukopisy*

Určitý předmět, jako je hudba, získává smysl tehdy, když tu je

- a) jemu odpovídající bytostná síla člověka**
- b) jemu odpovídající smyslový orgán
- c) jemu odpovídající rozumová schopnost

8. „Všechna má vědecká práce se totiž opírá o přesvědčení, že tu nejhlubší logiku sociálního světa lze zachytit jedině ponorem do partikulárnosti určité empirické, historicky situované a datované skutečnosti, ale s cílem postavit ji, řečeno slovy Gastona Bachelarda jako ‚jeden případ možného‘, to jest jako jeden ze vzorců ve vesmíru o konečném počtu možných konfigurací. Konkrétně řečeno, analýza společenského prostoru, tak jak ji nabízím například pro Francii sedmdesátých let, je ve skutečnosti něco jako srovnávací dějiny aplikované na přítomnost nebo srovnávací antropologie zaměřená na jeden určitý kulturní trend, usilující však zachytit v pozorovatelné variantě to, co se nemění, totiž strukturu.“

Bourdieu, P.: *Teorie jednání*

Na základě uvedeného textu lze tvrdit, že

- a) autor je přesvědčen, že jeho analýza společenského prostoru Francie sedmdesátých let, odhaluje univerzální logiku fungování veškerých typů společenských uspořádání
- b) autor je přesvědčen, že neexistuje nic jako obecná struktura určitých společenských konfigurací, ale domnívá se, že sociální realita se skládá s nekonečného počtu specificky partikulárních uspořádání
- c) autorovi jde o to pochopit na základě studia konkrétních segmentů sociální reality obecnější strukturu sociálního světa, která přesahuje partikulární případy**

9. „Když se ve vývoji náboženství podle principu a priori spojují racionální momenty s iracionálními, schematizují je. To vůbec obecně platí o poměru racionální stránky svatosti ke stránce iracionální, ale i o jednotlivých dílčích momentech na obou stranách. Úděl, odstrašující moment posvátna, se schematizuje racionální ideou spravedlnosti, mravní vůle a vymycování nepravostí, a tak je schematizován svatý boží hněv hlásaný v Písmu a v křesťanském kázání. Fascinace, přitažlivý moment posvátna, se schematizuje dobrotou, milosrdenstvím, láskou. Je tak schematizována v hutném ideálu „milosti“, jež vytváří kontrastní harmonii se svatým hněvem a stejně jako on má díky posvátnému obsahu mystické zabarvení. Moment mystéria se však schematizuje v absolutnost všech racionálních predikátů božství.“

Rudolf Otto: *Posvátno*

V tomto úryvku autor vysvětluje, že

- a) o náboženství je možné mluvit jen tam, kde jsou schematizovány racionální predikáty božství
- b) kontrastní harmonie je protikladem posvátna
- c) momenty posvátna jsou ve specifické syntéze schematizovány v základních křesťanských pojmech**

10. „Je naprosto žádoucí, aby každý mladý muž a žena, bez ohledu na příjem svých rodičů, společenské postavení, místo bydliště nebo rasu měl možnost dosáhnout vyššího vzdělání – za předpokladu, že je ochoten za ně zaplatit, ať už okamžitě, nebo později z vyššího příjmu, který mu nebo jí umožní později vyšší vzdělání.“

Milton Friedman: *Svoboda volby*

Uvedený výrok pronesl obhájce

- a) liberální ekonomické teorie**
- b) keynesiánské ekonomické teorie
- c) teorie nerovnováhy